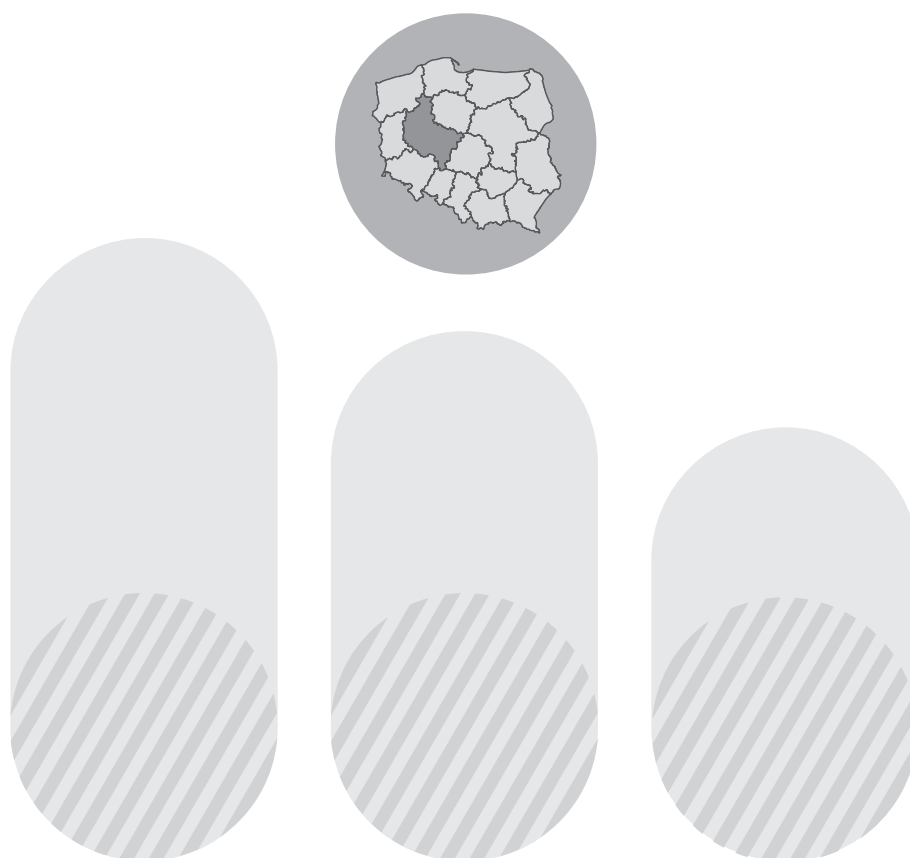

Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego III kwartał 2019

Statistical bulletin of wielkopolskie voivodship III quarter 2019

Biuletyn statystyczny województwa wielkopolskiego III kwartał 2019

Statistical bulletin of wielkopolskie voivodship III quarter 2019

Opracowanie merytoryczne, graficzne i redakcyjne

Content-related works, graphics and editorial works

Urząd Statystyczny w Poznaniu, Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych – Dział Opracowań Zbiorczych

Statistics Office in Poznań, Wielkopolski Regional Research Centre – Division of Aggregate Studies

Zespół autorski

Editorial team

Agnieszka Bieniek, Ewa Filipczuk, Urszula Kędzior, Ewelina Żetobowska

Kierujący

Supervisor

Ewa Kowalka

ISSN 1509-3425

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://poznan.stat.gov.pl/>

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data please indicate source

Spis treści

Contents

	Strona
	Page
Objaśnienia znaków umownych.....	6
Symbols	
Skróty.....	6
Abbreviations	
Uwagi ogólne	9
General notes	19
Uwagi metodologiczne	11
Methodological notes	21

TABLICE EXCEL

EXCEL TABLES

WYBRANE WSKAŹNIKI WOJEWÓDZKIE

SELECTED VOIVODSHIP'S INDICATORS

1 Wybrane dane o województwie

Selected data on voivodship

LUDNOŚĆ

POPULATION

2 Stan i ruch naturalny ludności

Population and vital statistics

PRACA

LABOUR

3 Pracujący w sektorze przedsiębiorstw

Employed persons in enterprise sector

4 Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw

Average paid employment in enterprise sector

5 Bezrobotni zarejestrowani i oferty pracy

Registered unemployed persons and job offers

6 Bezrobotni zarejestrowani, będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Registered unemployed persons with a specific situation on the labour market

7 Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia, wieku, czasu pozostawania bez pracy i stażu pracy

Registered unemployed persons by educational level, age, duration of unemployment and work seniority

8 Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według BAEL

Economic activity of population aged 15 and more by LFS

9 Bezrobocie według BAEL

Unemployment by LFS

WYNAGRODZENIA I ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

WAGES AND SALARIES AND SOCIAL BENEFITS

10 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

11 Świadczenia społeczne

Social benefits

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

FINANCE OF ENTERPRISES

- 12 Wyniki finansowe przedsiębiorstw
Financial results of enterprises
- 13 Wyniki finansowe przedsiębiorstw według sekcji
Financial results of enterprises by sections
 - I. Przychody, koszty, wynik finansowy ze sprzedaży
I. Revenues, costs, financial result from sale
 - II. Wynik finansowy brutto
II. Gross financial result
 - III. Wynik finansowy netto
III. Net financial result
- 14 Relacje ekonomiczne oraz struktura przedsiębiorstw według uzyskanych wyników finansowych
Economic relations and composition of enterprises by obtained financial result
- 15 Aktywa obrotowe oraz zobowiązania krótko- i długoterminowe przedsiębiorstw
Current assets and short-term and long-term liabilities of enterprises
- 16 Aktywa obrotowe oraz zobowiązania przedsiębiorstw według sekcji
Current assets and liabilities of enterprises by sections

CENY

PRICES

- 17 Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
Price indices of consumer goods and services
- 18 Ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych
Retail prices of selected consumer goods and services
- 19 Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych
Average procurement prices of major agricultural products
- 20 Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach
Average marketplace prices received by farmers
- 21 Relacje cen w rolnictwie
Price relations in agriculture

INWESTYCJE

INVESTMENTS

- 22 Nakłady inwestycyjne
Investment outlays
- 23 Mieszkania
Dwellings

ROLNICTWO

AGRICULTURE

- 24 Zwierzęta gospodarskie
Livestock
- 25 Skup ważniejszych produktów rolnych
Procurement of major agricultural products

PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

INDUSTRY AND CONSTRUCTION

- 26 Produkcja sprzedana przemysłu
Sold production of industry
- 27 Produkcja ważniejszych wyrobów według PKWiU
Production of major products by PKWiU
- 28 Produkcja sprzedana budownictwa
Sold production of construction

HANDEL

TRADE

- 29 Sprzedaż detaliczna towarów według rodzajów działalności przedsiębiorstwa
Retail sales of goods by type of enterprise activity

TURYSTYKA

TOURISM

- 30 Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych
Occupancy in tourist accommodation establishments

WYNIKI BADANIA KONIUNKTURY

BUSINESS TENDENCY SURVEY

- 31 Wskaźniki koniunktury gospodarczej
Business tendency indicators

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

PUBLIC SAFETY

- 32 Przestępstwa stwierdzone i wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w okresie styczeń-wrzesień 2019 r.
Ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in crimes in the period January-September 2019

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

NATIONAL ECONOMY ENTITIES

- 33 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według sekcji
National economy entities in the REGON register by sections
- 34 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według formy prawnej
National economy entities in the REGON register by form of legal

WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH

SELECTED DATA ON SUBREGIONS AND POWIATS

- 35 Ludność w 2019 r.
Population in 2019
- 36 Ruch naturalny ludności w I półroczu 2019 r.
Vital statistics in the 1st half-year 2019
- 37 Bezrobotni zarejestrowani i oferty pracy w 2019 r.
Registered unemployed persons and job offers in 2019
- 38 Bezrobotni zarejestrowani według wieku w 2019 r.
Registered unemployed persons by age in 2019
- 39 Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2019 r.
Registered unemployed persons by educational level in 2019
- 40 Mieszkania oddane do użytkowania w okresie styczeń-wrzesień 2019 r.
Dwellings completed in the period January-September 2019
- 41 Przestępstwa stwierdzone w okresie styczeń-wrzesień 2019 r.
Ascertained crimes in the period January-September 2019
- 42 Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w okresie styczeń-wrzesień 2019 r.
Rates of detectability of delinquents in crimes in the period January-September 2019
- 43 Wypadki drogowe w okresie styczeń-wrzesień 2019 r.
Road traffic accidents in the period January-September 2019
- 44 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2019 r.
National economy entities in the REGON register in 2019

PODSTAWOWE DANE OGÓLNOPOLSKIE

BASIC DATA FOR POLAND

- 45 Wybrane wskaźniki ogólnopolskie
Selected indicators for Poland
- 46 Podstawowe dane o województwach
Basic data on voivodships

Objaśnienia znaków umownych Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
Kropka (.)	zupelny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. data not available or not reliable.
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. not applicable.
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. data revised.
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. categories of applied classification are presented in abbreviated form.
Znak #	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.
„W tym” ”Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.
Comma	used in figures presents decimal point.

Skróty Abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
zł PLN	złoty Polish zloty
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
t	tona tonne
dt	decytona deciton
kg	kilogram kilogram
g	gram gram
l	litr litre
ml	mililitr millilitre
m	metr metre
m ²	metr kwadratowy square metre

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
m ³	metr sześcienny cubic metre
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
p u	powierzchnia użytkowa
szt. pcs	sztuka piece, unit, head
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
tabl.	tablica table
pkt	punkt point
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activities
NACE	Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
PKWiU	Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług Polish Classification of Goods and Services

W Biuletynie Statystycznym zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych z PKD 2007 i PKWiU 2015. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw przedstawia się następująco:

The names of some classifications levels of PKD 2007 and PKWiU 2015 used in the Statistical Bulletin have been abbreviated. The abbreviations and their complete names are presented as follows:

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
sekcje PKD sections of the NACE	
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę x	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja x	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją water supply; sewerage, waste management and remediation activities
handel; naprawa pojazdów samochodowych trade; repair of motor vehicles	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
zakwaterowanie i gastronomia accommodation and catering	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi accommodation and food service activities
obsługa rynku nieruchomości x	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości real estate activities
administrowanie i działalność wspierająca x	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca administrative and support service activities
działy PKD divisions of the NACE	
produkcja skór i wyrobów skórzanych x	produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych manufacture of leather and related products
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
produkcja wyrobów z metali manufacture of metal products	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
produkcja maszyn i urządzeń x	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana manufacture of machinery and equipments n.e.c
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep x	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
gospodarka odpadami; odzysk surowców x	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
budowa budynków x	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków construction of buildings
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej x	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej civil engineering
handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi oraz ich naprawa x	handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles

SYMBOLS. ABBREVIATIONS

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
działy PKD (dok.) divisions of the NACE (cont.)	
handel hurtowy wholesale trade	handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles
handel detaliczny retail trade	handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi retail trade, except of motor vehicles and motorcycles
transport lądowy i rurociągowy land and pipeline transport	transport lądowy oraz transport rurociągowy land transport and transport via pipelines
wyroby wg PKWiU/PRODPOL products of PKWiU/PRODPOL	
mleko milk	mleko płynne przetworzone processed liquid milk
masło butter	masło i pozostałe tłuszcze do smarowania butter and other spreads
ser niedojrzewający i twaróg cheese unripened fresh and curd	ser świeży (niedojrzewający i niekonserwowany), włącznie z serem serwatkowym i twarogiem fresh cheese (unripened or uncured cheese), including whey cheese and curd
farby, lakiery paints, lacquers	farby, lakiery i podobne środki pokrywające, farba drukarska, gotowe sykatywy i masy uszczelniające paints, lacquers and similar coating agents, printing ink, prepared driers and mastics

Uwagi ogólne

1. Dane zamieszczone w Biuletynie Statystycznym – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**.
2. Dane prezentowane dla **makroregionów, regionów i podregionów** odpowiadają poszczególnym poziomom obowiązującej w krajach Unii Europejskiej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), wprowadzonej Rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r., z późniejszymi zmianami. Od 1 stycznia 2018 r. obowiązują zmiany wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r. **Podregiony** grupują jednostki szczebla powiatowego.
3. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.
4. Dane statystyczne prezentowane są w układzie PKD 2007 według sekcji, działów i – w niektórych przypadkach – grup.
5. Ilekroć w Biuletynie jest mowa o „Przemysle”, dotyczy to dodatkowego grupowania, które obejmuje sekcje PKD 2007: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.
6. Prezentowane dane obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.
7. Dane opracowano zgodnie z każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.
8. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
9. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.
10. W Biuletynie Statystycznym **dane** w zakresie:
 - a) pracujących, zatrudnienia i wynagrodzeń dotyczą podmiotów gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9, przy czym (z wyjątkiem pracujących) dane nie obejmują zatrudnionych poza granicami kraju oraz zatrudnionych w organizacjach społecznych, politycznych, związkach zawodowych i in.;
 - b) wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49;
 - c) skupu produktów rolnych:
 - za okresy miesięczne pochodzą z meldunków o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej,
 - za okresy półroczne (z miesięcznym opóźnieniem) uwzględniają korekty wynikające ze sprawozdawczości obejmującej również osoby fizyczne prowadzące skup o wartości przekraczającej 10 tys. zł.Zarówno dane miesięczne, meldunkowe jak i ze sprawozdawczości półrocznej obejmują skup produktów rolnych tylko od producentów z terenu województwa.
Wskaźniki dynamiki liczone są w zakresie porównywalnym na bazie danych meldunkowych, a po półroczu – po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej;
 - d) produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa oraz sprzedaży detalicznej towarów dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9;
 - e) produkcji wyrobów dotyczą podmiotów (producentów wyrobów przemysłowych we wszystkich rodzajach działalności), w których liczba pracujących przekracza 49;

f) badania koniunktury gospodarczej w przetwórstwie przemysłowym dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej; w budownictwie, handlu; naprawie pojazdów i usługach – pełnej zbiorowości.

11. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw**, prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 marca 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw, obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.
12. Wartość produkcji i wskaźniki dynamiki, jeżeli nie zaznaczono inaczej, zostały podane bez wyrównań sezonowych.
13. W tablicach – o ile nie zaznaczono inaczej – dane w ujęciu wartościowym, wskaźniki struktury oraz dynamiki podano w cenach bieżących, z wyjątkiem wskaźników dynamiki dla przemysłu obliczonych na podstawie wartości w cenach stałych. Jako ceny stałe od 2016 r. przyjęto ceny stałe 2015 r. (średnie ceny bieżące 2015 r.).
14. W przypadku zmian metodycznych oraz zmian w systemie cen stałych – wskaźniki dynamiki obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.
15. Dane według sekcji, działów i grup PKD 2007 oraz dane o produkcji wyrobów opracowano metodą przedsiębiorstw (podmiotową).
16. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach Biuletynu Statystycznego. Wprowadzone zmiany oznaczono „*“.
17. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.
18. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
19. W tablicach zawierających w boczku okresy miesięczne, w przypadku braku informacji podano dane kwartalne, wpisując je na poziomie miesiąca kończącego dany kwartał.
20. Grupowania wyrobów dokonuje się zgodnie z nomenklaturą PRODPOL, opracowaną na podstawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU 2015) oraz Listy PRODCOM. PKWiU 2015 została wprowadzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 września 2015 r. (DZ. U. z 2015 r. poz. 1676) do stosowania od dnia 1 stycznia 2016 r., w statystyce, ewidencji i dokumentacji oraz rachunkowości, a także w urzędowych rejestrach i systemach informacyjnych administracji publicznej.
21. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

Wyjaśnienia metodyczne

- Dane o ludności (od 2010 r.) zbilansowano na podstawie wyniku Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności.

Dane o liczbie i strukturze ludności opracowano metodą bilansową według krajowej definicji zamieszkania, zgodnie z którą do ludności nie zalicza się osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy, natomiast ujmuje stałych mieszkańców Polski przebywających czasowo za granicą (bez względu na okres ich nieobecności).

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano: małżeństwa – według miejsca zameldowania męża przed ślubem, urodzenia – według miejsca zameldowania matki noworodka, zgony – według miejsca zameldowania osoby zmarłej.

Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.
- Dane o pracujących obejmują osoby pełnozatrudnione i niepełnozatrudnione w głównym miejscu pracy.

Do **pracujących** zaliczono:

 - osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy;
 - właścicieli i współwłaścicieli jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
 - osoby wykonujące pracę nakładczą;
 - agentów;
 - członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

Prezentowane w Biuletynie dane nie obejmują pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
- Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych
- Dane o **bezrobociu rejestrowanym** dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2018 poz. 1265, z późniejszymi zmianami).

Liczba bezrobotnych nie obejmuje osób odbywających m.in. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych pracę społecznie użyteczną oraz osób skierowanych do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych.

Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę bezrobotną zarejestrowaną w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia (potwierdzonego dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem) nauki w szkole, kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu jako osoba niepełnosprawna.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy to osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych i które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, spełniają co najmniej jedno z kryteriów:

 - bezrobotni do 30 roku życia,
 - długotrwale bezrobotni,
 - bezrobotni powyżej 50 roku życia,
 - bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej,
 - bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
 - bezrobotni niepełnosprawni.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Oferta pracy (wolne miejsce pracy i miejsce aktywizacji zawodowej) oznacza zgłoszenie przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy:

- a) co najmniej jednego wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (tj. wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umów cywilnoprawnych), w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika,
- b) miejsca aktywizacji zawodowej, przyjętego do realizacji, takiego jak staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, praca społecznie użyteczna.

5. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, prowadzonego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych z wyjątkiem osób przebywających poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy i więcej. Dane BAEL liczone są w oparciu o dokładną datę urodzenia.

Wyniki badania uogólniono w oparciu o bilanse ludności, opracowane na podstawie NSP 2011.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- a) wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- b) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie nie dłuższym niż 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Z uwagi na reprezentacyjną metodę badania **BAEL** zalecana jest ostrożność w posługiwaniu się danymi w tych przypadkach, gdy zastosowano bardziej szczegółowe podziały i występują liczby niskiego rzędu, mniejsze niż 15 tysięcy. W przypadku, gdy liczby wynoszą poniżej 5 tys., zostały one zastąpione znakiem kropki ("•"), co oznacza, że konkretna wartość nie może być pokazana ze względu na losowy błąd próby.

6. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:
 - a) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
 - b) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
 - c) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;

d) honoraria wypłacane niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

7. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach miesięcznych prezentuje się w ujęciu brutto.

8. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłaconych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

9. Dane dotyczące **wyników finansowych przedsiębiorstw** prezentuje się w dostosowaniu do ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 395, z późniejszymi zmianami).

10. **Przychody ogółem** (przychody z całokształtu działalności) obejmują:

- a) przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów to przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami; oraz przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, tj. nabyte w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowe aktywa obrotowe oraz produkty wytworzone przez jednostkę, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji, jak również kwoty należne za sprzedane towary i materiały, niezależnie od tego, czy zostały zapłacone;
- b) pozostałe przychody operacyjne to przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie (w tym w drodze darowizny) aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa, przychody związane ze zdarzeniami losowymi;
- c) przychody finansowe to m.in. kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

11. **Koszty ogółem** (koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności) obejmują:

- a) koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów obejmują koszt własny sprzedanych produktów (tj. koszty podstawowej działalności operacyjnej pomniejszone o koszty wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów) oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu lub nabycia;
- b) pozostałe koszty operacyjne to koszty związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych i środków trwałych w budowie, amortyzacja oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe, straty związane ze zdarzeniami losowymi;

- c) koszty finansowe to m.in. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

12. Przychody netto ze sprzedaży i koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

13. Wyniki finansowe:

- a) wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów stanowi różnicę między przychodami netto osiągniętymi ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów a kosztami poniesionymi na ich uzyskanie (kosztami sprzedanych produktów, towarów i materiałów);
- b) wynik finansowy z pozostałej działalności operacyjnej stanowi różnicę między pozostałymi przychodami operacyjnymi a pozostałymi kosztami operacyjnymi. Od 2002 r. zawierał część, a od 2016 r. całość zdarzeń nadzwyczajnych związanych z działalnością operacyjną;
- c) wynik z działalności operacyjnej to różnica między przychodami operacyjnymi ogółem a kosztami operacyjnymi ogółem;
- d) wynik na operacjach finansowych stanowi różnicę między przychodami finansowymi a kosztami finansowymi;
- e) wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem – w przypadku nadwyżki kosztów ogółem nad przychodami ogółem wynik finansowy zapisuje się ze znakiem (-);
- f) wynik finansowy netto to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów. Wpływający na wynik finansowy podatek dochodowy obejmuje część bieżącą i część odroczoną. Część odroczonej stanowi różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami podatkowymi) na koniec i początek okresu sprawozdawczego.

14. Aktywa obrotowe oraz zobowiązania:

- a) aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe;
- b) zapasy to rzeczowe składniki aktywów obrotowych, do których zalicza się: materiały – surowce, materiały podstawowe i pomocnicze, półfabrykaty obcej produkcji, opakowania, części zamienne i odpady; produkty gotowe – wyroby gotowe, wykonane usługi, zakończone roboty, w tym także budowlano-montażowe, prace naukowo-badawcze, prace projektowe, geodezyjno-kartograficzne, itp.; półprodukty i produkty w toku – produkcję niezakończoną, tj. produkcję (usługi, w tym roboty budowlane) w toku oraz półfabrykaty (półprodukty) własnej produkcji; towary – rzeczowe składniki majątku obrotowego nabyte w celu odsprzedaży w niezmienionej postaci; zaliczki na poczet dostaw zapasów;
- c) należności krótkoterminowe obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług (bez względu na termin ich zapłaty) oraz całość lub część należności z innych tytułów nie zaliczanych do aktywów finansowych, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego;
- d) inwestycje krótkoterminowe obejmują krótkoterminowe (obrotowe) aktywa finansowe, w szczególności udziały i akcje, inne papiery wartościowe, udzielone pożyczki, inne krótkoterminowe aktywa finansowe, środki pieniężne i inne aktywa pieniężne; oraz inne inwestycje krótkoterminowe;
- e) krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe obejmują podlegające rozliczeniu w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów i rozliczenia międzyokresowe przychodów jako odpowiednik przychodów niebędących jeszcze na dzień bilansowy należnościami z prawnego punktu widzenia;
- f) zobowiązania i rezerwy na zobowiązania są wynikającym z przeszłych zdarzeń obowiązkiem wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które powodują wykorzystanie już posiadanych lub przy-

szych aktywów jednostki. Obejmują rezerwy na zobowiązania, zobowiązania długoterminowe, zobowiązania krótkoterminowe oraz rozliczenia międzyokresowe;

- g) zobowiązania krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) obejmują ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub tę część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego;
- h) zobowiązania długoterminowe powstałe z innych tytułów niż dostawy i usługi obejmują zobowiązania, których termin płatności w całości lub części przypada powyżej 12 miesięcy po dniu bilansowym.

15. Wskaźniki:

- a) wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- b) wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- c) wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- d) wskaźnik poziomu kosztów to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- e) wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- f) wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

16. Przedmiotem obserwacji cen w zakresie produkcji sprzedanej przemysłu i produkcji budowlano-montażowej są ceny bazowe, tj. kwoty pieniędzy otrzymywane przez producenta od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszone o podatki od produktu oraz ewentualne rabaty i opusty, a powiększone o dotacje do produktu.

Wskaźniki cen:

- a) produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, a także dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) opracowano na podstawie miesięcznego badania cen wyrobów i usług faktycznie uzyskiwanych przez, dobrane w sposób celowy, podmioty gospodarcze zaklasyfikowane do wyżej wymienionych sekcji. W kraju badaniem objęto ok. 3,2 tys. podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9. W celu uzyskania wskaźników cen dla każdego rodzaju działalności obliczane są kolejno:
 - wskaźniki cen przy podstawie „miesiąc poprzedni = 100”:
 - dla szczebla przedsiębiorstw – jako średnie ważone indywidualnych wskaźników cen reprezentantów przy zastosowaniu, jako systemu wag, wartości ich sprzedaży w badanym miesiącu,
 - dla szczebla grup, działów i sekcji – jako średnie wskaźników cen agregatów niższego szczebla ważone ich pełną wartością sprzedaży w badanym miesiącu,
 - wskaźniki cen przy innych podstawach – jako średnie wskaźników cen agregatów niższych szczebli ważone wartością ich sprzedaży z 2015 r., która jest aktualizowana miesięcznie o zmiany cen i zmiany struktury sprzedaży zachodzące w kolejnych miesiącach roku, którego dotyczą wskaźniki cen.

Wskaźniki cen obrazują dynamikę cen wynikającą z faktycznie wprowadzonych zmian cen, jak i zmian w strukturze asortymentowej sprzedaży oraz w strukturze odbiorców.

- b) produkcji budowlano-montażowej uzyskano na podstawie miesięcznego badania cen robót realizowanych przez, dobrane w sposób celowy, podmioty gospodarcze zaklasyfikowane do sekcji „Budownictwo”, tj. ok. 400 przedsiębiorstw budowlanych w kraju, w których liczba pracujących przekracza 9. Sposób obliczania wskaźników cen jest analogiczny, jak opisany w pkt. 16.a).

17. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych** opracowano na podstawie obserwacji cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych (ok. 1500 w 2019 r.)

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP).

18. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** towarów i usług są:

- a) notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen (w kraju – 207 rejonów w 2019 r.);
- b) cenniki, zarządzenia i decyzje w zakresie cen jednolitych obowiązujących na terenie całego kraju lub jego części;
- c) notowania cen towarów i usług zakupywanych przez Internet.

Ceny towarów i usług notowane są raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu. Przeciętne ceny obliczono jako średnie arytmetyczne z notowań na terenie całego województwa.

19. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych – patrz uwagi ogólne pkt. 10.a).

20. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich** uzyskiwanych przez rolników na targowiskach są miesięczne notowania cen dokonywane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach w kraju. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

21. Dane o **nakładach inwestycyjnych** obejmują nakłady na nowe środki trwałe i/lub ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- a) budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- b) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- c) środki transportu,
- d) inne, tj. melioracje szczegółowe, udoskonalenia gruntów oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zaszczepienia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 stycznia 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

22. Dane o **mieszkaniach** prezentowane są według głównych form budownictwa:

- a) budownictwo indywidualne – realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe z przeznaczeniem na użytek własny inwestora;
- b) budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem – realizowane w celu osiągnięcia zysku przez różnych inwestorów;

Począwszy od stycznia 2018 r. dane dotyczące efektów „budownictwa indywidualnego” realizowanego z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem zostały włączone do formy budownictwo „przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.

- c) budownictwo spółdzielcze – realizowane przez spółdzielnie mieszkaniowe wyłącznie z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni. Budynki z mieszkaniami wyłącznie na sprzedaż lub wynajem zaliczane są do formy budownictwo „przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.

23. Prezentowane dane dotyczą **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. 2016 poz. 1068, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. (Dz. U. poz. 2009, z późniejszymi zmianami).

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych. W lipcu 2018 r. w całym kraju wykreślono z rejestru REGON ok. 100 tys., które utraciły zdolność prawną na mocy art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o KRS i niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1924).

- 24. Pogłowie zwierząt gospodarskich** podano na podstawie badań pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego oraz bydła, owiec, drobiu i związanej z tymi gatunkami produkcji zwierzęcej, prezentując dane według grup produkcyjno-użytkowych. Badania **pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego** prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu. Od 2019 r. badanie pogłowia trzody chlewnej będzie również prowadzone 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.
- 25.** Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) i **budownictwa oraz sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych, tj. dotacji do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.
- Wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na niewystępujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta.
- 26.** Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, natomiast o **produkcji sprzedanej budownictwa** – działalności, odpowiednio: budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:
- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
 - wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. odpowiednio: przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
 - zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
 - wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
 - produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.
- Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi, tj. bez podwykonawców, systemem zleceńiowym (tj. na rzecz obcych zleceńiodawców) przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”, polegających na wznoszeniu budynków i budowli począwszy od przygotowania terenu przez zróżnicowany zakres robót ziemnych, fundamentowych (stan zerowy), wykonania elementów nośnych, przegród budowlanych, układaniu i pokrywaniu dachów (stan surowy) do robót montażowych, instalacyjnych i wykończeniowych. We wszystkich tych kategoriach zawarte są odpowiednie prace związane z budową, przebudową, rozbudową, odbudową, remontem i konserwacją stałych i tymczasowych obiektów budowlanych.
- 27.** Prezentowane dane dotyczące **wyrobów** obejmują całkowitą produkcję wyrobów przemysłowych wytworzonych w roku sprawozdawczym, przeznaczonych do sprzedaży na zewnątrz przedsiębiorstwa, przekazanych do innych zakładów tego samego przedsiębiorstwa, oraz zużywanych wewnątrz zakładu na cele produkcyjne (tj. na potrzeby własne).
- 28.** Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży oraz punktach aptecznych), w placówkach gastronomicznych oraz w sieci hurtowej i u producenta w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.
- 29. Baza noclegowa turystyki** obejmuje:
- obiekty hotelowe – hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (tj. obiekty, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów ale świadczą usługi hotelarskie – np. zajazdy i gościńce oraz obiekty w trakcie kategoryzacji),
 - pozostałe obiekty noclegowe – domy wycieczkowe, schroniska (w tym szkolne i młodzieżowe), ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, hostele, zespo-

ły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, zakłady uzdrowiskowe, pokoje gościnne, kwatery agroturystyczne oraz inne turystyczne obiekty noclegowe gdzie indziej niesklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki sportowo-rekreacyjne).

- 30.** Wskaźniki koniunktury gospodarczej oblicza się na podstawie badań prowadzonych co miesiąc metodą testu koniunktury, zharmonizowanych z odpowiednimi zaleceniami Komisji Europejskiej dla krajów członkowskich Unii Europejskiej. **Dane w badaniach koniunktury gospodarczej zbierane są metodą przedsiębiorstw oznaczającą przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacji i podziałów terytorialnych.** Wskaźniki są obliczane w formie sald powstających jako różnica między procentem odpowiedzi pozytywnych i negatywnych. Wskaźniki mogą przyjmować wartości z przedziału od -100 do +100. Dodatnia wartość wskaźnika wskazuje na dobry klimat koniunktury, zaś ujemna na zły. Wzrost (spadek) wskaźnika oznacza poprawę (pogorszenie) koniunktury z punktu widzenia badanych przedsiębiorstw. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury jest średnią arytmetyczną z ważonych sald odnoszących się do pytań o aktualną oraz przewidywaną ogólną sytuację gospodarczą przedsiębiorstwa. Wyjaśnienia metodyczne dotyczące badania koniunktury gospodarczej przedstawiono w opracowaniu metodologicznym „Badanie koniunktury gospodarczej” oraz publikacji internetowej „Koniunktura w przemyśle, budownictwie, handlu i usługach”, dostępnych na stronie internetowej GUS – www.stat.gov.pl.
- 31. Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe. Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego jest to **przestępstwo wykryte**. Dane o przestępstwach stwierdzonych od 2014 r. nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie ze zmienioną metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego. Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych. Dane dotyczą spraw prowadzonych przez Policję lub powierzonych przez prokuratora w całości do prowadzenia przez Policję.
- 32. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym okresie (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym okresie, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

General notes

1. Data in the Statistical Bulletin, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**.
2. Data presented by **macroregions, regions and subregions** correspond to separate levels of obligatory in European Union countries, the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), introduced by the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council, dated 26 May 2003 with later amendments. Since 1 January 2018, the amendments introduced by the Commission Regulation (EU) 2016/2066, dated 21 November 2016, are valid. **Subregions**, grouping powiat-level units.
3. Data are presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of Council of Ministers of 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.
4. Statistical data are presented in accordance with NACE Rev. 2 as arranged by sections, divisions and, in certain cases, groups.
5. The category – Industry – used in the Bulletin, refers to the NACE Rev. 2 sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".
6. Presented data cover units of the national economy regardless of ownership.
7. Data are compiled according to the respective organizational status of units of the national economy.
8. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.
9. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity, i.e., production and service activity, on their own-account in order to earn a profit.
10. In the Statistical Bulletin, **data** in regard to:
 - a) employed persons, employment as well as wages and salaries concern entities of the national economy in which the number of employed persons exceeds 9 persons; data do not include paid employees abroad (excluding employed persons) and in social and political organizations, trade unions, etc.;
 - b) financial results of non-financial enterprises and investment outlays and newly started investments refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as "Agriculture, forestry and fishing" and "Financial and insurance activities" according to the NACE Rev.2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons;
 - c) procurement of agricultural products:
 - for monthly periods comes from reports on the quantity of procurement by legal persons and independent organizational entities without legal personality,
 - for semi-annual periods (with a one month delay) includes revisions resulting from reports and also includes procurement by natural persons when its value exceeds 10 thousand PLN.Both monthly, registration and half-yearly reported data include procurement of agricultural products only from producers located on the territory of the voivodship.
Indices are compiled in comparable conditions on the basis of data reported; after half-year periods – with the correction revisions from reporting half-year system;
 - d) sold production of industry and of construction, and retail sale of goods cover those economic units, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
 - e) production of products refer to entities (producers of industrial products all kinds of activities refer to those units), in which the number of employed persons exceeds 49 persons;
 - f) business tendency survey in manufacturing cover enterprises with the number of employed persons 10 and more; in construction, trade; repair of motor vehicles and services – complete statistical population.
11. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of "enterprise" – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-

-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations. An enterprise may be a sole legal unit. Enterprise sector includes those entities, which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

12. The value of production and volume indices, if not indicated otherwise, are not seasonally adjusted.
13. In the tables – unless otherwise stated – data in terms of value, structural indicators and indices are presented at current prices, excluding industry indices which are calculated on the basis of value at constant prices. As constant prices since 2016, were adopted 2015 constant prices (2015 average current prices).
14. In the case of methodological changes and changes in the system of constant prices, indices are calculated using the chain-base index method.
15. Data by the NACE Rev. 2 sections, divisions and groups as well as of production of products are compiled following the enterprise (entity) method.
16. Some figures are provisional and may be subject to revision in next editions of the Statistical Bulletin. Such revised data will be marked with sign “*“.
17. Due to electronic data mode of data processing, in some cases sums of components can differ from the amount given in the “total” field.
18. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.
19. In tables presenting monthly data on the side, when such data are not available, quarterly data are shown in the line of the month ending a given quarter.
20. Products are grouped according to PRODPOL nomenclature compiled on the basis of the Polish Classification of Goods and Services (PKWiU 2015) and PRODCOM List. PKWiU 2015 was introduced by the decree of Council of Ministers, dated 4 September 2015 (Journal of Laws, of 2015, item 1676) to be used from 1 January 2016, in statistics, registration, documentation and accounting, and also in official registers and public administration information systems.
21. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of the Statistics Poland.

Methodological notes

1. Data concerning population (since 2010) are compiled on the basis of result of Population and Housing Census 2011 as well as current reporting data on vital statistics and population migration.

Data on size and structure of population was prepared using the balance method according to the national definition of residence. The definition does not include people who have come from abroad for temporary stay, while include permanent Polish residents staying temporarily abroad (regardless of the duration of their absence).

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows: marriages – according to the husband’s place of permanent residence before the marriage, births – according to the mother’s place of permanent residence, deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.

The **working age population** refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

2. Data on employed persons include those employed on a full and part-time basis in the main place of work.

Employed persons include:

- a) persons employed on the basis of a labour contract;
- b) owners and co-owners of units engaged in economic activities including contributing family members;
- c) outworkers;
- d) agents;
- e) members of agricultural production cooperatives.

Data presented in the Bulletin do not include private farms in agriculture or employees of budget entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

3. Data on **average paid employment** include persons employed on the basis of a labour contract on a full and part-time basis, converted to full-time work period.

4. The data on the **unemployed persons registered** in the powiat labour offices are presented in accordance with the Law of 20 April 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (Journal of Laws 2018 item 1265, with later amendments).

Registered unemployment has not include persons who: undergoing traineeships, an internship, person undergoing occupational preparation of adults and social utility works and directed to employment agency within the framework of activation actions appointment.

For the unemployed graduate is a unemployed person registered within the period of 12 months since the completion (confirmed with a diploma, certificate, or other document) of school education, occupational courses of a duration for no less than 24 months, or acquired the right to perform a job as the disabled person.

Unemployed persons with a specific situation on the labour market are the persons, who are entitled to priority in appointment for participation in special programmes and who, in accordance to Law on Employment Promotion and Labour Market Institutions, persons fulfilling at least one of the criteria:

- a) unemployed persons below 30 years of age,
- b) long-term unemployed,
- c) unemployed persons over 50 years of age,
- d) unemployed persons benefiting from social assistance,
- e) unemployed persons with at least one child under 6 years of age or at least one disabled child below 18 years of age,
- f) disabled unemployed persons.

The long term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adults in the workplace.

Registered unemployment rate was compiled as a ratio of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e. excluding employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Job offer (vacant place of employment and place of occupational activation) means declaring by the employer to the powiat labour office:

- a) at least one vacant place of employment or other paid work (i.e. performing work or providing services on the basis of the civil-legal contracts), in a particular occupation or speciality, in order to find an appropriate employee,
- b) place of occupational activation, adopted to implementation, such as traineeship, occupational preparation of adults, social utility work.

5. Data on the economic activity of the population, aged 15 and more, are compiled on the basis of **Labour Force Survey (LFS)**, which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of randomly selected households excluding persons staying outside the households, i.e. abroad or living in institutional households, for 12 months or longer. The LFS data have been calculated on the basis of the exact date of birth.

The survey results have been generalized based on population balances compiled on the basis on Population and Housing Census 2011.

Economically active population includes all persons who are considered as employed or unemployed.

The **employed persons** are all persons aged 15 and more who within the surveyed week:

- a) performed for at least one hour any work generating pay or income, i.e. were employed as a paid employee, worked on own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside of agriculture;
- b) had work but did not perform it:
 - due to illness, maternity leave, paternal leave or vacation,
 - due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 exceeded 3 months and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto wages and salaries.

The **unemployed persons** are persons aged 15–74, who within the period of the surveyed week did not work, actively sought work and was available for work within two weeks after the surveyed week.

The unemployed persons also include persons who had found and were waiting to begin work within the period no longer than 3 months as well as persons who were available for that work.

The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).

The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).

The **unemployment rate** is calculated as the share of the unemployed persons (total or a given group), in the number of the economically active persons, aged 15 and more (total or a given group).

Since the **LFS** is a sample-based survey, it is important to be careful about using the data in cases where more detailed divisions were applied and where numbers are lower than 15 thousand. In cases when the numbers are estimated below 5 thousand, they are replaced by points (“•”), which means that the value cannot be displayed because of high random error.

6. **Average monthly nominal wage and salary** per paid employee is computed assuming the following:
 - a) personal wages and salaries (excluding wages and salaries of outworkers and apprentices as well as persons employed abroad);
 - b) payments from a share in profit or in the balance surplus of cooperatives;
 - c) additional annual wages and salaries for employees of budget sphere entities;
 - d) fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with labour contract.
7. Data on average monthly wages and salaries are presented in gross terms.

8. Information regarding **retirement pay and other pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and since 2009 from the source gathered in the open pension funds – OFE.
- Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.
- Retirement and other pension benefits** do not provide for the payments of retirement and other pensions arising out of international agreements.
- Retirement pay and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.
9. Data on **financial results of enterprises** are adjusted to the Accounting Act dated 29 September 1994 (uniform text Journal of Laws 2018 item 395, with later amendments).
10. **Total revenues** include:
- a) a) net revenues from sale of products, goods and materials (sales revenues) include domestic and export sales of products (finished, semi-finished and services) manufactured by the unit together with packaging, equipment and third party services if invoiced along with products to customers, sales of goods and materials, i.e. tangible current assets purchased for resale in the same condition as received and products manufactured by the unit if they are sold in a chain of own stores along with the third-party goods, as well as amounts due for goods and materials sold regardless whether or not they have been paid;
 - b) other operating revenues are revenues indirectly related to the unit's operating activities, in particular: profit from the disposal of non-financial fixed assets (fixed assets, fixed assets under construction, intangible assets, real estate investments and rights), assets (cash) obtained free of charge (including donations), damages, reversed provision, adjustments of write-offs revaluing non-financial assets, revenues from social welfare activities, income from rent or lease of fixed assets or investments in real estate and rights, extraordinary revenues;
 - c) financial revenues are for example amounts due for dividends and shares in profit, interest from the loans granted, interest on term deposits, default interest, profit on disposal of investment (sale), reduction of revaluation write-offs of investment values in relation to the total or partial termination of causes resulting in permanent loss of their value, positive surplus exchange differences.
11. **Total Costs** include:
- a) costs of products, goods and materials sold include cost of products sold (i.e. basic operational costs decreased by the costs of generating benefits for the need of the unit and corrected by change in stock products) and value of goods and materials sold according to procurement or purchase prices;
 - b) other operating costs are costs indirectly related to the unit's operating activity, in particular: loss on disposal of nonfinancial fixed assets and fixed assets under construction, depreciation of leased or rented fixed assets, unplanned depreciation (impairment charges), penalties, fines, damages, receivables written off partially or fully as a result of bankruptcy, composition or restructuring proceeding, provisions created for certain or highly probable future liabilities (loss on economic transactions in progress), write offs revaluing non-financial assets, costs of maintaining social facilities, donations or free of charge transferred fixed assets, extraordinary costs;
 - c) financial costs are for example interest on bank credits and loans, interest and discount on bonds issued by the unit, default interest, loss on disposal of investments, revaluation write-offs of investment values, negative surplus exchange differences.
12. Net revenues from sale and costs of products, goods and materials sold which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

13. Financial results:

- a) financial result from the sale of products, goods and materials is the difference between the net revenues from the sale of products, goods and materials and the costs incurred to obtain them (the costs of the products, goods and materials sold);
- b) financial result from other operating activity is the difference between the other operating revenues and the other operating costs. From 2002 the item comprised part of extraordinary events related to operating activity and from 2016 all kind of extraordinary events related to operating activity;
- c) financial result from operating activity is the difference between total operating revenues and total operating costs;
- d) result on financial activity is the difference between the financial revenues and the financial costs;
- e) gross financial result is calculated as the difference of total revenues and total costs – in case of surplus of total costs over total revenues, the financial result is recorded with the sign (-);
- f) net financial result is a gross financial result reduced by obligatory encumbrances. Obligatory encumbrances on gross financial result include corporate income tax and other payments under separate regulations. The income tax affecting the financial result includes current and deferred part. The deferred part is the difference between deferred income tax provisions and deferred income tax assets (due to temporary differences between gross financial result and taxable base, resulting from differences in the time of recognition of revenue and cost in accordance with accounting regulations and tax provisions) as of the end and beginning of the reporting period.

14. Current assets and liabilities:

- a) current assets are part of unit-controlled property resources used in operating activities of a reliably determined fair value, arising from past events that will provide the unit with economic benefits in the future. They include stocks (current tangible assets) and short-term: receivables, investments and prepayments and accruals;
- b) stocks are tangible current assets, which include: materials – raw materials, primary and auxiliary materials, semi-finished third-party products, packaging, spare parts and waste; finished products – final articles, performed services, completed works, including construction and assembly works, research and development works, design works, geodetic and cartographic works, etc.; semi-finished products and work in progress – unfinished production, i.e. production (services, including construction works) in progress and semi-finished products of own production; goods for resale – tangible current assets acquired for resale in unchanged form; advances for deliveries;
- c) short-term receivables cover total receivables from deliveries and services (regardless of their payment date) and the whole or part of other receivables not included in financial assets that become due within 12 months from the balance sheet date;
- d) short-term investments cover short-term (current) financial assets, in particular shares, other securities, loans granted, other short-term financial assets, cash and other monetary assets; and other short-term investments;
- e) short-term prepayments and accruals include deferred costs and deferred revenues to be settled within 12 months from the balance sheet date, as an equivalent of revenues that are not yet receivables as of the balance sheet date from the legal point of view;
- f) liabilities and provisions for liabilities are obligations resulting from past events to provide benefits of a reliably determined value that will result in usage of the entity's existing or future assets of the unit. They include provisions for liabilities, long-term liabilities, short-term liabilities and prepayments and accruals;
- g) short-term liabilities (excluding special funds) include all liabilities from deliveries and services and all or part of other liabilities due within 12 months after the balance sheet date;
- h) long-term liabilities other than liabilities from deliveries and services, include liabilities which become due fully or partially more than 12 months after the balance sheet date.

15. Indices:

- a) gross sales profitability indicator is the relation of the financial result from the sale of products, goods and materials to the net revenues from the sale of products, goods and materials;
- b) gross turnover profitability indicator is the relation of gross financial result to total revenues;

- c) net turnover profitability indicator is the relation of net financial result to the total revenues;
- d) cost level indicator is the relation of total costs to total revenues;
- e) first degree financial liquidity indicator is the relation of short-term investments to short-term liabilities (excluding special funds);
- f) second degree financial liquidity indicator is the relation of short-term investments and short-term receivables to short-term liabilities (excluding special funds).

16. The subject of the price survey, in the field of sold production of industry, construction and assembly production are basic prices, i.e. amounts of money received by a producer from a buyer for a unit of product (good and service), decreased by the taxes on the product as well as by applicable rebates and deductions and increased by subsidies received for the product.

Price indices of:

a) sold production of industry (i.e. mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) are calculated on the basis of a monthly survey on prices of products and services actually received by specifically selected economic units, included in the above mentioned sections. In the country the survey covers about 3,2 thousand units, in which the number of employed persons exceeds 9 persons. With the aim of obtaining price indices for each type of activity, the following calculations are made in turn:

- price indices on the base “previous month = 100”:
 - at enterprise level – as weighted averages of individual price indices of representative items in using, as their weight system, the value of their sale in the surveyed month,
 - at group, division and section level – as averages of price indices of aggregates at lower levels weighted by the full value of their sale in the surveyed month,
- price indices on other bases – as averages of price indices of aggregates at lower levels weighted by the value of their sale of 2015, which is updated monthly by the price and sale structure changes, occurring in subsequent months of a year, to which the price indices refer.

The price indices illustrate the index of prices resulting from actually introduced price changes and changes in the commodity structure of sales and structure of the customers.

b) construction and assembly production are calculated on the basis of a monthly survey of prices of works realized by specifically selected economic units, classified in “Construction” section, i.e. by about 400 construction enterprises in the country, in which the number of employed persons exceeds 9 persons. Price indices calculation is analogous to the one described in item 16.a).

17. **Price indices of consumer goods and services** was based on price observation of representatives of consumer goods and services (about 1500 in 2019).

The consumer price indices have been calculated applying the system based on the structure of expenditure (excluding own consumption and expenditure on life insurance) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the one under the survey, derived from the households budget survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the European Classification of Individual Consumption by Purpose (ECOICOP).

18. The sources of information on **retail prices** of goods and services are the following:

- a) quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions (in the country – 207 in 2019);
- b) price lists, regulations and decisions applicable as the uniform prices ruling throughout the country or its part;
- c) collected prices of goods and services purchased online.

Prices of goods and services are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month. Average prices have been calculated as the arithmetic means of quotations throughout the voivodship.

19. Data on **procurement prices** concern prices pay by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product – see general notes item 10.a).

20. The information on **prices of agricultural products and livestock** received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces in the country. Average monthly prices were calculated as arithmetic mean of quotations from the entire country and from voivodships.
21. Data on **investment outlays** include outlays on new fixed assets and/or the improvement (enlargement, rebuilding, reconstruction, modernization) of existing capital asset items.
Outlays on fixed assets include outlays on:
- buildings and structures (include buildings and places as well as land and water engineering constructions), of which among others, construction and assembly work, design and cost estimate documentation,
 - machinery, technical equipment and tools (including instruments, movables and fittings),
 - transport equipment,
 - others, i.e. detailed meliorations, improvements to land as well as livestock (basic herd) and long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (included exclusively in data expressed at current prices), except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 January 2005.
- Other outlays include outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.
22. Data on **dwelling**s are presented by main forms of construction:
- private construction - housing construction realised by natural persons, foundations, churches and religious associations, designated for the use of the investor;
 - construction for sale or rent - housing construction realised in order to achieve a profit by various investors;
Since January 2018 data concerning effects of "private construction" realised for sale or rent are included into the form construction "for sale or rent".
 - cooperative construction – housing construction realised by housing cooperatives, designated exclusively for persons being members of these cooperatives. Building with dwellings for sale or rent only, are included into the form construction "for sale or rent".
23. Presented data concern **entities of the national economy** entered in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.
The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the Statistics Poland. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 June 1995 (Journal of Laws 2016 item 1068, with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 30 November 2015 (Journal of Laws item 2009, with later amendments).
The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers. In July 2018, in the country about 100 000 entities that have lost legal capacity under art. 3 of the Law of 28 November 2014 amending the Law on the National Court Register and certain other laws (Journal of Laws, item 1924) were removed from the REGON register.
24. **Farm animal stocks** have been given on the basis of surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter and cattle, sheep, poultry and animal production related to these species, with data being presented according to production – utility groups. Surveys of **pig stocks and production of pigs for slaughter** are conducted three times a year – in March as of 1 March, in June as of 1 June and in December as of 1 December, while surveys of **cattle and other farm animal species** – twice a year – as at June and December. Since 2019 the surveys of pig stocks have been conducted also twice a year – as of June and December.
25. Data on the value of **gross production of industry** (i.e. of mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) **construction and sale of construction and assembly production** are presented excluding VAT and the excise tax, but including the value of subsidies for products and services, in so-called basic prices.

The value of sales construction and assembly production, expressed in basic prices, is equal to the value expressed in producer's prices due to the lack of excise tax and entity subsidies.

26. Data on **sold production of industry** cover industrial and non-industrial activities of the economic entities included to the section: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities", instead data on sold production of construction, cover construction and non-construction activities of economic entities included to the section "Construction". Data concern:
- the value of finished products sold, semi-finished products and parts of own production (regardless of whether or not payments due were received for them);
 - the value of paid works and services rendered, i.e. both industrial and construction as well as non-industrial and non-construction;
 - flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;
 - the value of products in the form of settlements in kind;
 - products designated for increasing the value of own fixed assets.
- Data regarding **construction and assembly production sales** concern work realized with own resources (i.e. without subcontractors), domestically on the basis of contract system (i.e. for outside clients) by construction entities, classified according to NACE Rev.2 in the section "Construction", consisting in the construction of buildings and structures from site preparation through a wide range of terrestrial work, ground worked (zero state), construction of bearing elements, partitions, the laying and covering of roofs (raw state) to assembly, installation and completion work. The pertinent work connected with the building, rebuilding, expansion, restoration, renovation and conservation of permanent and temporary building structures is included in all of these categories.
27. Presented data concerning **products** include total production of products which are manufactured during the reference year, intended for sale outside the reporting unit transferred to other plants of the same undertaking and used for further processing.
28. Data on **retail sales** covers the sale of consumer and non-consumer goods carried in retail sales outlets i.e. in shops (including public pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail outlets (stalls and portable sales outlets, pharmaceutical outlets), in catering establishments as well as in wholesale networks and at producers in quantities indicating purchases to meet the needs of individual customers.
29. **Tourist accommodation** includes:
- hotel and similar facilities – hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services – such as road houses and inns as well as other hotel facilities during categorization),
 - other accommodation facilities – excursion hostels, shelters (including school and youth), holiday centers, holiday youth centers, training and recreational centres, creative art centres, hostels, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, health establishments, rooms for rent, agrotourism lodgings and other tourist accommodation facilities not elsewhere classified (eg. dormitories, boarding schools, sports and recreational centers).
30. The indices of the business tendency are calculated on the basis of monthly business tendency surveys according to recommendations of the European Commission for the member countries of the European Union. **Business tendency survey data are collected with the use of the "enterprises' method" that is based on taking entire entities of national economy as a basis for grouping of every data characterizing their activity according to particular levels of classification, as well as regional division.** The indices are calculated in the form of a balance being the difference between the percentage of positive and negative answers. Their range varies from -100 to +100. Positive value means good business situation, negative – bad business situation. Increase (decrease) of indicator means improving (worsening) of the business situation from the entities' point of view. General business climate indicator is an arithmetical average of weighted balances referring to questions about the current and expected general economic situation of the enterprise. Methodological notes concerning business tendency survey are available in methodological guide "Business tendency survey" – and internet publication "Business tendency survey in industry, construction, trade and services", presented on website of the Statistics Poland – www.stat.gov.pl.

31. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence. An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime**.

Data about ascertained crimes since 2014 do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the amended methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems. Data concern cases conducted by the Police or entrusted by the prosecutor entirely to the Police conduction.

32. The **rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given period (including those detected after resumption following discontinuance) to the number of crimes ascertained in a given period, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.